

**YAP-İŞLET MODELİ İLE ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİM
TESİSLERİNİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİ İLE
ENERJİ SATIŞININ DÜZENLENMESİ
HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası : 4283
Kabul Tarihi : 16/7/1997
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 19/7/1997 Sayı : 23054
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 36

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik için, "Yönetmelikler Külliyyatı"nın kanunlara göre düzenlenen nümerik fihrisine bakınız.

Amaç ve kapsam

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; "Yap-İşlet Modeli" ile üretim şirketlerine ülke enerji plan ve politikalarına uygun biçimde elektrik enerjisi üretmek için mülkiyetleri kendilerine ait olmak üzere termik santral kurma ve işletme izni verilmesi ile enerji satışına dair esas ve usulleri belirlemektir. Hidroelektrik, jeotermal, nükleer santraller ve diğer yenilenebilir enerji kaynakları ile çalıştırılacak santraller bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

Madde 2 – Bu Kanunda geçen;

Yap-İşlet Modeli: Elektrik enerjisi santrallerinin üretim şirketleri mülkiyetlerinde kurulmalarını, işletilmelerini, üretilen elektrik enerjisinin belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde satışını içeren modeli,

Üretim Şirketi: Mülkiyeti kendisine ait olmak üzere sadece elektrik enerjisi üretim tesisi kurmak ve işletmek için kurulmuş veya kurulacak yerli ve/veya yabancı sermaye şirketini,

Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

TEAŞ: Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketini,
ifade eder.

Üretim tesisi kurma ve işletme izni verilmesi ile enerji satışı esasları

Madde 3 – Bu Kanuna göre optimal elektrik üretim sistemi gelişim planları çerçevesinde yapımı öngörülen üretim tesisleri için teklif almak üzere TEAŞ tarafından Resmi Gazetede ilan edilir. TEAŞ, üretim şirketini seçme hususunda işin özelliğini belirten şartname hazırlayarak kapalı teklif veya belli istekliler arasında kapalı teklif veya pazarlık usullerinden işin gereğine uygun olanını uygular.

Ayrıca üretim tesisi kurmak ve işletmek üzere üretim şirketleri de TEAŞ'a başvurabilirler. Bu durumda önerilen projelerin, TEAŞ tarafından optimal sistem gelişim planları çerçevesinde değerlendirilerek uygun görülmesi halinde, yapımı öngörülen üretim tesisi için teklif almak üzere, rekabet ortamının sağlanması amacıyla işin gereğine uygun ihale yöntemleri de belirlenerek Resmi Gazetede ilan edilir.

TEAŞ tarafından bu modelle yapılması öngörülen projelerle ilgili olarak, yapılacak ilandan önce, kalkınma planları, enerji plan ve politikalarına uygunluk açısından Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınır.

Alınan teklifler TEAŞ tarafından bu Kanun ve çıkarılacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirildikten sonra, uygun teklif belirlenerek, ilgili üretim şirketine tesis kurma ve işletme izni verilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Bakanlık, TEAŞ tarafından kendisine gönderilen teklifi uygun gördüğü takdirde tesis kurma ve işletme izni verir.

Bu iznin verildiğinin TEAŞ'a bildirilmesinden sonra, TEAŞ ile üretim şirketi arasında üretim tesisi kurma, işletme ve enerji satışı düzenleyen sözleşme imzalanır. Bakanlık ve TEAŞ değerlendirmelerinde kalkınma planları, ülke enerji plan ve politikaları doğrultusunda elektrik enerjisinin tüketiciye en ucuz ve güvenilir şekilde sunulmasını ve arz-talep dengesini dikkate alır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5539/1 md.) Bu sözleşmeler özel hukuk hükümlerine tâbidir.

Bu Kanuna göre yapılacak üretim tesisleri için, ihaleye katılanlarda aranılacak şartlar, üretim şirketinin sermayesi, şirket ve/veya ortaklarının deneyimi, şirketin seçimi, proje ve fizibilite esasları, yakıt temini, üretim kapasitesi, alınacak enerjinin miktarı, süresi, enerji birim fiyatı oluşturma esas ve usulleri ve tesis kurma ve işletme izni esas ve usulleri ile diğer hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.¹

Garanti

Madde 4 – TEAŞ'ın sözleşmenin enerji satışına ilişkin hükümlerinden kaynaklanan ödeme yükümlülükleri için, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca üretim şirketine Hazine garantisi verilebilir.

Geçici Madde 1 – Enerji üretim tesisi kurmak için 9.5.1996 tarihli ve 96/8269 sayılı Kararname hükümlerine göre alınmış tekliflerle ilgili işlemlere, kaldıkları yerden bu Kanun hükümlerine göre devam edilir.

Geçici Madde 2 – (Ek: 1/7/2006-5539/1 md.)

Bu maddenin yürürlük tarihini takip eden üç aylık süre içerisinde daha önce bu Kanun hükümlerine göre üretim tesisi kurma ve işletme izni almış üretim şirketlerinin Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'ye başvurması üzerine, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ile üretim şirketi arasında, önceden imzalanmış sözleşmenin yerine geçmek üzere aynı hüküm ve şartları ihtiva eden özel hukuk hükümlerine tâbi sözleşme imzalanır. Bu durumda bu Kanun hükümlerine göre daha önce imzalanmış sözleşmeler ile ilgili olarak; verilmiş olan hazine garantileri, mütalaa, protokol, açıklama tutanağı, bildiri, muvafakat, taahhünameler ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. ile ilgili üretim şirketleri arasında imzalanan doğal gaz satış sözleşmeleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın içerdiği hüküm ve şartlarla yenilenmiş sayılır.

Bu madde uyarınca imzalanan sözleşmeler için 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 2 nci maddesinde yer alan onay ve süreye ilişkin hükümler uygulanmaz.

¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 122 nci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "Bakanlıkça hazırlanarak Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 3 – (Ek: 1/7/2006-5539/1 md.)²

A) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa ve bu Kanuna istinaden çıkarılmış olan Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğine göre hidrolik kaynaklar için üretim lisansı almak maksadı ile su kullanım hakkı anlaşması imzalamak üzere aynı kaynak için Genel Müdürlüğe birden fazla başvuru yapılmış olması halinde, fizibilitesi kabul edilebilir bulunanlar arasından birim elektrik başına en yüksek oranda hidroelektrik kaynak katkı payı vermeye teklif edeni belirlemeye ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna bildirmeye yedi yıl süreyle yetkilidir.

Bu bedel üzerinden her yıl üretilen elektrik enerjisi miktarına karşı gelen tutar, takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesine gelir kaydedilmek üzere ödenir.

Tüzel kişinin belirlenmesine ilişkin işlemlere dair usûl, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca çıkarılan Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirlenir.

B) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, Umum Müdürlük tarafından Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna su kullanım hakkı anlaşması yapmaya hak kazandığı bildirilen aynı kaynak için yapılmış çoklu başvurulardan, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından teklif verme toplantısı düzenlenmemiş olanlar, Umum Müdürlüğe iade edilir.

Teklif verme toplantısı gerçekleştirilmiş olan aynı kaynak için yapılmış çoklu başvurulardan bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla lisans almamış olanlar, kaldıkları aşama itibarıyla belirlenmiş olan koşullarda Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği çerçevesinde değerlendirilmek suretiyle sonuçlandırılır.

(Ek bent: 18/4/2007-5625/1 md.) Elektrik piyasası mevzuatı çerçevesinde, aynı kaynak için yapılmış çoklu başvurulardan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından teklif verme toplantısı gerçekleştirilmiş ve lisans almış olanların, bu maddenin yürürlük tarihini takip eden üç ay içinde başvuruları halinde eskinin yerine kaim olmak üzere lisansları yenilenir. Bu durumda daha önce verilmiş lisans ile bağlantılı olarak yapılmış tüm iş ve işlemler herhangi bir işleme gerek kalmaksızın içerdiği hüküm ve şartlarla yenilenmiş ve geçerli sayılır.

Geçici Madde 4 – (Ek: 1/7/2006-5539/1 md.)³

Çok maksatlı projeler ile bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce İkili İşbirliği Anlaşmaları kapsamında yer alan projeler ve önceki yıllar yatırım programlarında yer alan projeler, lisans alınmasına gerek olmaksızın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 31/12/2025 tarihine kadar yapılabilir veya yaptırılabilir. Bu projelerin hidroelektrik üretim tesislerinin yapımı aşamasında, elektrik üretim tesisleri, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında faaliyet göstermek üzere özel sektör başvurularına açılır. Dört ay içerisinde başvuru olmaması halinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilebilir.⁽³⁾

² 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK'nin 59 uncu maddesiyle, bu maddede yer alan "genel bütçeye" ibaresi "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesine" şeklinde değiştirilmiştir.

³ 19/4/2018 tarihli ve 7139 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "yedi yıl içinde" ibaresi "31/12/2025 tarihine kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

(Ek fıkra: 18/4/2007-5625/2 md.) Bu fıkranın yayımı tarihinde, halen Hükümetlerarası İkili İşbirliği kapsamında yer alan projelere, Hükümetlerarası İkili İşbirliği Anlaşmasında veya bu anlaşmaya istinaden istihsal edilen Bakanlar Kurulu Kararında ya da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı oluruyla belirlenen tüzel kişinin ya da kişilerin, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak kuracakları veya mevcutlara ek yeni ortaklarla kuracakları şirketlerin, daha önce belirlenmiş ilgili projelerine su kullanım hakkı için başvurmaları halinde su kullanım hakkı ve elektrik üretim lisansı verilir. Bu fıkrada belirtilen tüzel kişilerin yapacağı hidroelektrik üretim tesisleri, kanal/nehir tipi veya rezervuar alanı onbeş kilometrekarenin altında olması şartı aranmaksızın 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Yürürlük

Madde 5 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 6 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4283 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4283 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5539	3, Geçici Madde 2, 3, ve 4	18/7/2006
5625	Geçici Madde 3 ve 4	26/4/2007
KHK/662	Geçici Madde 3	2/11/2011
7139	Geçici Madde 4	28/4/2018
KHK/700	3	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)